

« فصل چهارم »

معنی و مفهوم، نکات ادبی

« درس نهم: نصیحت امام (ره) و شوق خواندن »

نار خندان باغ را خندان کند صحبت مردانت از مردان کند

معنی: همانگونه که انار رسیده باغ را پر از خنده و شادی و زیبایی می کند. هم نشینی با بزرگان هم تورا بزرگ و ارجمند خواهد کرد

آرایه ادبی: نار : مخفف : انار / نار خندان : تشخیص / خندان کردن باغ : تشخیص

محمد تقی جعفری: استاد محمد تقی جعفری در خانواده ای فقیر در شهر تبریز به دنیا آمد. هنگام رفتن به کلاس ششم مجبور شد ترک تحصیل کند. به مدت یک سال و نیم در یک مغازه کفش فروشی شاگردی کرد. بعدها به کمک یکی از استادان خود راهی نجف شد. در ۲۳ سالگی به درجه اجتهاد رسید و پس از ۱۱ سال به ایران بازگشت. از ایشان کتاب ها و آثار زیادی درباره ، نهج البلاغه ، مثنوی مولوی ، و موارد دیگر بر جای مانده است.

نصیحت امام اقدس سزۀ

دانش آموزان یک مدرسه دخترانه برای امام خمینی اقدس سزۀ نامه می نویسند. آنها در نامه شان به کتاب درسی خود اشاره می کنند که در آن نوشته شده است، امام محمد تقی، علیه السلام، نامه ای نصیحت آمیز به یکی از یاران خود نوشته است. دانش آموزان می نویسند: «ولی امانا، ما شما را نمی توانیم نصیحت کنیم، زیرا شما بزرگوارید و از همه کسان به دورید. شما آن امام بت شکنی هستی که مدت بهل سال است نمازهای شبتان ترک شده.»

امام خمینی اقدس سزۀ در پاسخ نامه دانش آموزان که خواسته بودند آنها را نصیحت کنند، نوشتند:

شوق خواندن

۳

علامه محمد تقی حصری، از همان کودکی کجکاو و دقیق بود. همراه دایی و برادرش به **داس** طبیعت می رفت. طبیعت را دوست داشت و می کوشید از زیبایی های آن لذت ببرد. او، گاه دقایقی طولانی به یک گل خیره می شد و نشاط عجیبی احساس می کرد. گاهی وقت ها برای شنیدن صدای پرندگان، روی تنه سنگی دراز می کشید و چشم هایش را می بست و به آواز آنها که با صدای رودخانه در هم می آمیخت، گوش می سپرد. از تلخ ترین خاطرات روزهای کودکی او، دیدن کسانی بود که **با تیرکمان به صید پرندگان می پرداختند**. او از **صید کبک** کوچک با تیرکمان، احساس بیزارگی و تنفر می کرد. وقتی در حیاط مدرسه می شنید که هم کلاسی هایش با همجان از شکار پرندگان حرف می زدند، با ناراحتی از آنها دور می شد. او شیفته طبیعت بود و از اینکه کسانی با شصنت سعی می کردند

باسم تعالی

«فرزندان عزیزم، نامه محبت آمیز شما را قرائت کردم. گاش شما عزیزان مرا نصیحت می کردید که محتاج آتم. امید است با نشاط و خرمی درس حایتان را خوب بخوانید و در همان حال، به وظایف اسلامی که انسان ها را می سازد، عمل کنید و اخلاق خود را نیکو کنید و اطاعت و خدمت پدران و مادرانتان را غنیمت شمایید و آنها را از خود راضی کنید و به معلم حایتان احترام زیاد بگذارید. سعی کنید برای اسلام و جمهوری اسلامی و کشورتان مفید باشید. از خداوند تعالی، سلامت و سعادت و ترقی در علم و عمل برای شما نور چشمان آرزوی کنم. سلام بر همه شماها.»

۲۰ مهر صفر ۱۳۰۲ - روح الله الموسوی الخنئی

۵

طبیعت زیبا و آرام را برهم بزنند، رنج می برد. از روزی که وارد مدرسه شده بود **کلاس درس را نیز مثل گشت و کذا** در صحراها و باغ ها دوست می داشت. همان قدر که از بازی کردن لذت می برد، از حل مسائل ریاضی، خواندن جغرافیا و علوم به وجد می آمد. او تعجب می کرد که چرا بعضی از بچه ها درس را به اندازه بازی کردن دوست ندارند و موقع شنیدن و خواندن شعر، احساس شادی نمی کنند.

در اولین ساعات حضورش در قم به حرم حضرت معصوم (س) پناه برد. سر بر ضریح آن حضرت گذاشت و آرام اشک ریخت. از خداوند خواست به او در راهی که انتخاب کرده است؛ اخلاص و همت بلند، عطا کند و به قلب نگران مادر نیز آرامش و نشاط بخشد و بیماری و کسالت او را شفا دهد.

زیارت حضرت معصوم (س) به او آرامش بخشید. بازم شوق خواندن و عطش مطالعه در وجودش زنده شد. مشتاقانه به سوی «مدرسه دارالاشعاع» قم به راه افتاد. از حرم تا مدرسه راهی نبود، تنها چند قدم.

حرم، دل او را آرام می کرد و مدرسه، اندیشاش را.

چهره ای ساده و کوچک نصیب او شد. چهره ای که فضای آن بیش از شش متر مربع بود و **کلمه کز و ساده ای کف آن را پوشانده بود** چهره ای که برای محمد تقی از همه دنیا بزرگ تر بود. **حالا** می توانست در کلاس درس استادان مختلف، شرکت کند و هر روز تا نیرهای شب به مطالعه و اندیشیدن بپردازد.

علامه حصری، محمد ناصری، با کاش و اندک تغییر

– معنی جمله های دشوار: نصیحت امام «ره»

سطر ۱۲: از خداوند تعالی، سلامت و سعادت و ترقی در علم و عمل برای شما نورچشمان، آرزومی کنم.

معنی: از خداوند بلند مرتبه، تندرستی و خوشبختی و پیشرفت در دانش و کار را برای شما عزیزان آرزومی کنم.

– معنی جمله های دشوار «شوق خواندن»

سطر ۲۳: حجره ای که برای محمد تقی از همه دنیا بزرگتر بود.

معنی: اتاقی که برای محمد تقی بسیار با ارزش بود و از همه چیز برایش دوست داشتنی تر بود

آرایی های ادبی درس:

۱. بت شکن : کنایه از قیام کننده در برابر ظالمان و ستمگران و از بین برنده ظلم و ستم .
۲. نورچشمان : کنایه از عزیزان و فرزندان عزیز و گرامی
۳. دامن طبیعت : تشخیص (طبیعت گوئی انسانی است که دامن دارد)
۴. صید ، گنجشک و تیرو کامان و پرنده : مراعات النظیر
۵. کلاس درس مانند گشت و گذار است : تشبیه
۶. از همه دنیا بزرگتر بود : کنایه و مبالغه

پایخ خود از زیبایی ها:

۱. چرا دانش آموزان از نصیحت کردن امام خود داری کردند؟
زیرا امام بزرگوار و از همه گناهان دور بود و او بیت شکن بود و ندوبه مدت چهل سال نمازهای شبشان ترک نشد.
۲. چگونه می توان برای اسلام و جمهوری اسلامی و کشور مفید بود؟
به وظایف اسلامی که انسان را می سازد عمل کنید و اخلاق خود را نیکو کنید و اطاعت و خدمت پدران و مادران تا نرا غنیمت شمارید و آنها را از خود راضی کنید و به معلم های آنان احترام زیادی بگذارید.
۳. درباره ی عبارت (حرم دل او را آرام می کرد و مدرسه اندیشه اش را) توضیح دهید؟
وقتی وارد زیارتگاه می شویم دل ما به خدا نزدیک تر می شود و از امامان سر مشق می گیریم وقتی وارد مدرسه می شویم چون سواد من افزایش پیدا می کند فهم و اندیشه ما هم افزایش میابد.
۴. امام خمینی در پاسخ نامه دانش آموزان چه نوشتند؟
فرزندان عزیزم نامه ی محبت امیز شما را قرائت کردم. کاش شما عزیزان مرا نصیحت میکردید که محتاج آنم. امید است بانشاط و خرمی درس های آنان را خوب بخوانید.

پایخ فعالیت های نوشتاری:

- ۱_ در جمله های زیر مسند را مشخص کنید و مسند مناسب دیگری جایگزین آن کنید
علامه جعفری کنجکاو بود. (کنجکاو: مسند / جستجوگر)
او شیفته طبیعت بود. (شیفته: مسند / عاشق)
- ۲_ برای هریک از واژه های زیر دو هم خانواده بنویسید.

درس: درس - تدیس

سعادت: مسعود - سعید

طبیعت: طبع - طبیعی

راضی: راضیه _ رضایت

۳- با حروف زیر واژه هایی بنویسید که ارزش املائی داشته باشد .

ج-ح-م-ر-ه-ض-ی-ت

مرحم _ ضییر _ هجر _ تعجر _ هجرت _ حضرت _ مریض _ رحیم _ حرم _ حرمت _ تحریم _

۴_ با توجه به معنی املائی صحیح واژه را انتخاب کنید

نصیب _ نصیب: قسمت (نصیب)

گشت و گزار _ گشت و گذار : گردش (گشت و گذار)

لغات مهم درس:

۱. امام : پیشوا	۱۶. بیزاری : نفرت
۲. نصیحت آمیز: همراه با پند و اندرز	۱۷. تنفر: نفرت داشتن / بیزاری
۳. بت شکن : از بین بنده ظلم	۱۸. شیفته : عاشق / دل داده
۴. قرائت : خواندن	۱۹. نصیب: بهره و قسمت
۵. ترقی: پیشرفت	۲۰. خشنونت : رفتاری همراه با عصبانیت
۶. وظایف: جمع وظیفه . رفتارهایی که شخص ان هارا بر عهده دارد	۲۱. حرم : داخل مکان زیارتی و مقدس
۷. غنیمت شمردن : فایده و سود بردن از چیزی، قدر دانستن	۲۲. گشت و گذار : تفریح و گردش
۸. راضی: خشنود	۲۳. وجد : خوشی فراوان و شور و هیجان
۹. تعالی : بلند مرتبه	۲۴. ضریح : خانه چوبین یا فلزی که بر سر مزار امامان یا امام زادگان قرار می دهند
۱۰. سعادت : خوشبختی	۲۵. اخلاص: پاکی
۱۱. نور چشمان : عزیزان	۲۶. همت : تلاش ، اراده ، سعی
۱۲. علامه : آن کسی که در رابطه با رشته ای از معارف بشری آگاهی بسیار دارد	۲۷. عطا کردن : بخشیدن
۱۳. کنجکاو : جستجوگر	۲۸. عطش : تشنگی زیاد
۱۴. دقیق: دقت و توجه داشتن	۲۹. کسالت : بیمار بودن / رنجوری
۱۵. تلخ ترین خاطرات : ناراحت کننده ترین خاطره	۳۰. گلیم : نوعی فرش